

Forord

Med dette nummer ønsker Sprogforums redaktion at sætte fokus på curriculum, som er et centralt begreb inden for den internationale uddannelsesverden. Curriculumbegrebet forekommer ganske vist forholdsvis sjældent i den dansksprogede litteratur om uddannelserne, hvilket vi længe har undret os over. Vi undrer os fx over, hvordan man kan konstruere et curriculum for læreruddannelsen og dens fag, herunder de pædagogiske fag, uden at have brug for ordet curriculum. På søgning i »Lov om uddannelser til professionsbachelor som lærer i folkeskolen« og »Bekendtgørelse nr. 408 af 11. maj 2009 om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen« gav søgeresultatet meldingen: »Ingen forekomster blev fundet«. Kun en nærmere analyse af dokumenterne om læreruddannelsen og andre uddannelser vil vise, om ordet er erstattet af didaktik og/eller pædagogik.

Vi har imidlertid fundet spor af curriculumbegrebet i den pædagogiske litteratur igennem tiderne. I 1993 skrev Chresten Kruchov og Ellen Nørgaard en artikel, som de kaldte »Skoleudvikling: Koordinering af curriculumudvikling og udvikling af læringsmiljø« (I Schnack, K. (red.) (1993): *Fagdidaktik og Almendidaktik. Didaktiske studier. Didaktikkens teori og historie*. Bind 5. København: Danmarks Lærerrhøjskole). Heri lancerer de en model, hvor curriculumanalyse og -udvikling ifølge forfatterne berører fire komponenter: læringsbegrebet, undervisningsbegrebet, videns- og færdighedstraditionen i samfundet og den aktuelle situation lokalt, nationalt og internationalt (1993:195). Denne analysemodel kan – ca. 20 år efter at den er skrevet – lægges ned over artiklerne i nærværende temanummer af Sprogforum, idet artiklernes forfattere berører forskellige aspekter af de fire nævnte komponenter. For at præcisere curriculumbegrebet, når det handler om »videns- og færdighedstraditionen i et samfund«, benytter Kruchov og Nørgaard sig af begrebet *kulturarven*. Som artiklerne i dette nummer af Sprogforum viser, er spændingen mellem det nationale og internationale tiltagende i kølvandet på globaliseringen af samfundet, både når det gælder andetsprog og fremmedsprogene. Analyse af uddannelsernes curricula kan afdække, hvordan og med hvilke midler kulturarven spiller en rolle i at danne og uddanne medborgere i senmoderniteten. Det er derfor, at Sprog-

forums redaktion med dette temanummer opfordrer aktører i uddannelsessystemerne til eksplicit at bruge curriculumbegrebet.

I kronikken konstaterer *Lisa Holden Christensen*, at internationaliseringen i uddannelserne stort set er blevet væk i de reformer af Fælles mål II, som Undervisningsministeriet iværksatte i 2009. Hun argumenterer for, at internationalisering må være et dannelsesgrundlag for alle. Derfor må internationalisering være en vigtig del af alle folkeskolens fag. Hun fremhæver sløjde som et af de få fag, der har »internationale briller«. Når man imidlertid læser Fælles mål II for sløjdefaget ud fra den optik, der præsenteres i dette faghæfte, kan fagets begreb om internationalisering imidlertid problematiseres, idet den internationale dimension fx forbindes med arbejdet med »afrikansk legetøj« og »samiske æsker«.

Når ambitionen med Sprogforum nr. 48 er en opfordring til aktører i uddannelsessystemerne om at anvende curriculumbegrebet til at belyse, hvordan stat og kommuner danner og uddanner samfundsborgere, er det nærliggende med en indledende artikel om, hvorfor det er konstruktivt at tale om curriculum i 2010. Det gør temareaktionsmedlemmerne *Anne Holmen*, *Berghóra Kristjánsdóttir* og *Karen Lund* derfor i deres artikel, hvor de diskuterer tre centrale problemstillinger: curriculums overordnede mål, curriculums udformning og curriculums indhold.

Med baggrund i sin ph.d.-afhandling problematiserer *Berghóra Kristjánsdóttir* i artiklen »Den gode ramme der ikke rammer« den dobbelthed, der ligger i en ministeriel pressemeddelelse, hvor Undervisningsministeriet bryster sig af de gode rammer, der er skabt i indeværende regeringsperiode for undervisning af tosprogede elever i skolen. I pressemeddelelsen beklager Undervisningsministeriet imidlertid, at elevgruppen ikke profiterer tilstrækkeligt af den gode ramme, idet de fortsat ikke oplever succes i uddannelsessystemet. Her underforstås, at forklaringerne på den udeblevne succes må ligge i familiernes kultur og væremåde.

I tråd med den tidligere artikels problematisering undrer *Iben Lundager Rausgaard* sig over, hvorfor eksempelvis badeforhæng, halalslagtet kød og tørklæder ikke er et statsligt curriculumanliggende, eftersom fokus på sådanne faktorerets betydning for integration er fortsat med uformindsket styrke gennem årtier. Konsekvensen bliver iværksættelse af tilfældige løsninger i det kommunale selvstyre. Det betyder svigt over for skolerne, som ikke nødvendigvis ved, hvordan de skal forholde sig til sprog- og kulturmøder i praksis.

De efterfølgende tre artikler handler om fremmedsprogsundervisning, dels i folkeskolen og dels i det almene gymnasium. Alle tre artikler retter fokus mod kulturdimensionen i beskrivelsen af de

respektive sprogfags indhold. De to folkeskoleartikler tager begge udgangspunkt i Fælles mål. *Lilian Rohde* skriver om de curriculære krav til kulturundervisningen i grundskolen, sådan som de fremstår i formålsparagrafferne for faget engelsk. Hun giver eksempler på, hvad de curriculære krav betyder for læreruddannelsen, nærmere bestemt for lærerstuderende, der har engelsk som linjefag, og som går på en international linje på læreruddannelsen Blaagaard-KDAS. *Annette Søndergaard Gregersen* anlægger et historisk blik på franskfaget, idet hun skriver om fagets udvikling i perioden 1995 til 2009, hvor faget ligesom andre fag i folkeskolen har været revideret tre gange. Hun advokerer ligesom *Lilian Rohde* for, at sprogundervisningen skal have interkulturel kompetence som mål for elever og studerende. Det gør *Erik Wikkelsø* også i sin artikel, hvor han sætter fokus på kultursynet i læreplanen for tysk fortsættersprog i det almene gymnasium. Han problematiserer forholdet mellem sprog, kultur og nation og dets betydning for fordringen om interkulturel kompetence.

Den sidste temaartikel af *Poul Neergaard* handler om, hvordan curriculum for undervisning af voksne indvandrere indeholder en dobbelthed, idet det på den ene side fremstår som inkluderende med samfundsdeltagelse som mål for undervisningen, mens der på den anden side også kan aflæses den stik modsatte hensigt i regelgrundlaget, idet bestemmelserne om styring og økonomi i værste fald kan virke disintegrerende.

Under åbne sider skrev *Lisbeth Egerod* i Sprogforum nr. 24 i 2002 om sit møde med swahili. I dette nummer skriver hun om sit møde med islandsk. Da hun lærte swahili, kunne hun efter forholdsvis kort tid kommunikere lidt på sproget. Anderledes forholder det sig med islandsk, hvor hun blev badet eller snarere druknet i, hvad hun kalder for grammatikmetoden med vægt på den komplicerede morfologi i det islandske sprog. Det bliver man altså ikke kommunikativ kompetent af.

Derudover indeholder dette nummer følgende rubrikker: *Godt Nyt* med udvalgt nyere litteratur til temanummeret fra Danmarks Pædagogiske Biblioteks sprogsamling, *Andet Godt Nyt* med udvalgte værker om sprog- og sprogundervisning, som for nylig er indgået på Danmarks Pædagogiske Bibliotek, samt *Meddelelser*.

Med dette nummer af Sprogforum er der sket to vigtige fornyelser. Som det sikkert ikke er forbigået vores læsers opmærksomhed, har vi fået nyt layout. Den anden epokegørende fornyelse er, at Sprogforum fra og med dette nummer er et fagfællebedømt tidsskrift.

Redaktionen